

Reetta Penttilä & Heikki Hiilamo Toimeentulotuen saajien sanktiointi eurooppalaisessa vertailussa (YP 4/17)

Liitetaulukko 1. Maiden saamat kovuuspiisteet indikaattorien mukaan sekä niiden yhteenlaskettu arvo

MAA	[S] Sanktioita- vien vel- voit- teiden määrä	[I1] 1. Rike: -100 % yli 3 kk	[I2] -100 % vähin- tään vuoden	[I3] 1. Rike: -100 %yli 1 kk	[I4] -100 % ole- massa	[I5] -100 % saattaa olla mahd. ¹	[I6] 1. Rike: yli -50 %	[R] Mahd. muut- taa pää- töstä	[H] Lieven- tävät tekijät	YHT.	[X] Sank- tioita- vien kom- po- nent- tien määrä
Alankomaat	1	0	0	0	1	1	1	0	0	4	4
Belgia (Antwerpen)	1	0	0	0	1	1	1	1	1	6	5
Bulgaria	0	1	1	1	1	1	1	1	1	8	2
Irlanti	1	0	0	0	1	1	0	0	0	3	3
Iso-Britannia	1	0	1	1	1	1	1	0,5	0	6,5	3
Italia (Milano)	1	0	0	1	1	1	0	1	1	6	5
Itävalta (Wien)	1	0	0	0	1	1	0	0	1	4	2
Kroatia	1	1	0	1	1	1	1	1	1	8	4
Liettä	0	1	0	1	1	1	1	1	1	7	4
Luxemburg	1	0	0	0	1	1	0	1	1	5	1
Norja	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1
Portugali	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	2
Puola	1	0	0	0	0	1	1	0	0	3	5
Romania	1	0	0	0	0	1	1	0	1	4	3
Ruotsi	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	5
Saksa	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	1
Slovenia	1	1	0	1	1	1	1	1	1	8	5
Suomi	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Sveitsi (Zürich)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
Viro	1	0	0	0	1	1	1	1	1	6	3

¹ Indikaattorissa 5 mukana ovat edelliseen [I4] verrattuna myös ne maat (esim. Norja ja Ruotsi), joissa sanktioille ei ole määritely lainsäädännössä enimmäismääriä, koska työntekijöille on jätetty laaja harkintavalta. Tämä voi olla joko toimeentulotuen saajan etu, mikäli sanktiot ovat lievempiä tai tarkoittaa jopa täysimääräisiä sanktioita.

Liitetaulukko 2. Aktiiviseen työmarkkinapolitiikkaan liittyvien velvoitteiden määrä

MAA	A) Rekisteröityminen työvoimatoimistossa	B) Suunnitelman laatiminen	C) Työetsintävelvoite	D) Job community-ohjelmaan osallistuminen ¹	E) Koulutukseen osallistuminen	F) Työllistymisohjelmaan osallistuminen	G) Muu
Iso-Britannia ²	X	(X)*	X	X	X	X	X*
Portugali	X	X	X	X	X	X	X
Ruotsi ³	X	?	X	X	X	X	X*
Slovenia ⁴	X	X	X	X	X	X	X*
Alankomaat	X	X	X	X	X	X	
Irlanti	X	X	X	X	X	X	
Itävalta (Wien)	X	X	X	X	X	X	
Luxemburg	X	X	X	X	X	X	
Puola ⁵	X		X	X	X	X	X
Saksa	X	X	X	X	X	X	
Sveitsi (Zürich) ⁶		X	X	X	X	X	X*
Viro ⁷	(X)*	X	X		X	X	X*
Belgia (Antwerpen) ⁸	(X)	(X)	(X)	(X)	(X)		
Bulgaria	X		(X)	X	X	X	
Italia (Milano)	X	X	X		X	X	
Kroatia	X		X	X	X	X	
Norja	X		X	X	X	X	
Romania	X		X	X	X	X	
Suomi ⁹	X	X	X	*	X	X	
Liettua	X			X			

1 Job Community Program

2 (B) JSA ja UC yhteydessä velvoitetaan tekemään tietynlainen sopimus, jossa määritellään tunnit, joiden aikana tulee olla käytettävissä työntekoon, millaista työtä tulee vastaanottaa, mitä toimenpiteitä odotetaan työetsintään suhteen jne. Näin ollen vain sopimuksen allekirjoitettuaan, on hakijalla velvoitteita joita voidaan sanktioida. Kyse on siis enemminkin käytännöstä. (G) Lisäksi henkilön tulee aktiivisesti etsiä työtä ja osallistua "work for your benefit" -ohjelmaan.

3 (G) Maahanmuuttajat voidaan velvoittaa ruotsinkielen tunneille (SFI osana aktiivista työmarkkinapolitiikkaa).

4 (G) Lisäksi aktiiviseen työvoimapolitiikkaan liittyen toimeentulotuen saajaa voidaan sanktioida, mikäli työsuhteen päättymisen on johtunut henkilöstä riippuvista syistä tai mikäli hakija ei ole ensin hakenut muita ensisijaisia etuuksia tai muuten turvannut ensisijaisesti itse omaa toimeentuloaan, tai mikäli henkilö joutuu vankilaan.

5 Ei selkeää tietoa.

6 (G) Lisäksi toimeentulotuen saajaa voidaan sanktioida, mikäli kieltäytyy yhteistyöstä viranomaisten kanssa, antaa vääriä tietoja tilanteestaan tai ei ilmoita kaikkia tulonlähteitään.

7 (G) Työttömällä työnhakijalla on velvollisuus vierailta työvoimatoimistossa säännöllisesti, (A) on vapaaehtoinen. 8 Velvoitteet toimivat epäsuorasti. Varsinaisesti "het leefloon" -etuuden yhteydessä ei ole mainintaa aktiiviseen työmarkkinapolitiikkaan liittyvistä velvoitteista. Toisen etuuden osalta henkilö voidaan velvoittaa rekisteröitymään työvoimatoimistoon, hakemaan töitä aktiivisesti tai osallistumaan koulutusohjelmaan, sillä vaatimuksena on työntöön halukkuuden osoittaminen. Velvoitteet eivät ole kuitenkaan yhtä tiukat, kuin työttömyysturvaetuuksien osalta. Alle 25-vuotiaille "het leefloon"-etuuden saajalle laaditaan yksilöllinen integrointi-ohjelma. Toisessa etuudessa voidaan velvoittaa integraatio toimiin, jotka voidaan tulkita eräänlaisina velvoitteina.

9 (D) Mikäli kuntouttava työtoiminta / osallistava sosiaaliturva lasketaan tällaisiksi. Näitä ei ole toimeentulotuen osalta otettu tässä tutkimuksessa huomioon.

Liitetaulukko 3. Sanktioitavien toimeentulotuen eri komponenttien määrät kovimmista lievimpiin

MAA	Vanhemmuus	Lapset	Vuokra	Lämmitys	Muut	Selite*
Belgia (Antwerpen)						
Italia (Milano)	kyllä					
Puola				kyllä		
Ruotsi		kyllä	kyllä	kyllä	kyllä*	Muut: esim. liittojen maksut, lasten päivähoido, työmatkakulut, lääkärimaksut, kotivakuutus
Slovenia						
Alankomaat		ei				
Kroatia		ei	kyllä	kyllä		
Liettua		ei		kyllä	kyllä	
Iso-Britannia ¹		ei ¹	ei			
Romania		ei		ei		
Sveitsi (Zürich)			ei		ei*	Muut: esim. sairaskorvaus
Viro ²	ei*	ei	*	*	*	
Irlanti	kyllä	kyllä	ei*	ei*	ei*	3 viimeisintä epätodennäköisesti
Itävalta (Wien)		ei	ei	ei		
Bulgaria		ei	ei	ei	ei	
Luxemburg	ei	ei	ei	ei		
Norja	ei	ei	ei	ei	kyllä*	Muut : motivoituneita eli kannuste
Portugali	ei	ei	ei		ei	
Suomi	kyllä	ei	ei	ei	ei	
Saksa	ei	ei	ei	ei	ei	

¹ Lapset huomioidaan toimeentulotuen saajien verotuksessa (child tax credit), mutta virallisesti kyse on muusta sosiaaliturvasta eikä varsinaisesti toimeentulotuesta.

² Epäselvää tietoa, sillä kuntalomakkeessa on vastattu, että kaikki muut lisäosat ovat olemassa, paitsi vanhemmuuteen liittyvä lisäosa, mutta analyysissä otettu huomioon seuraavat asiantuntijan ilmoittamat komponentit.